

Neposredne naložbe 2024

Oktober 2025

BANKA SLOVENIJE

EVROSISTEM

Naslov: Neposredne naložbe 2024

Leto: 2025

Izdajatelj:
Banka Slovenije
Slovenska 35, 1505 Ljubljana, Slovenija
www.bsi.si

Uporaba in objava podatkov ter delov besedila sta dovoljeni le z
navedbo vira.

© Banka Slovenije

ISSN 2820-6320

This publication is also available in English.

Kazalo

1	Povzetek	4
2	Trendi neposrednih naložb	5
3	Tuje neposredne naložbe v Sloveniji	7
3.1	Stanja in transakcije tujih neposrednih naložb v Sloveniji	7
3.2	Tuje neposredne naložbe v Sloveniji po dejavnostih in državah investitoricah	11
3.3	Tuje neposredne naložbe v Sloveniji po regijah	15
3.4	Izvorna država lastnika tujih neposrednih naložb v Sloveniji	16
4	Slovenske neposredne naložbe v tujini	20
4.1	Stanja in transakcije neposrednih naložb Slovenije v tujini	20
4.2	Slovenske neposredne naložbe v tujini po dejavnostih in državah gostiteljicah	23
5	Metodologija in viri	27
5.1	Metodologija	27
	Dva različna prikaza neposrednih naložb	30
5.2	Viri podatkov	31
5.3	Seznam bilateralnih investicijskih sporazumov Slovenije	32

Svetovno naložbeno poročilo UNCTAD v letu 2025 ugotavlja, da so se **svetovni tokovi tujih neposrednih naložb** (v nadaljevanju NN) v letu 2024 nominalno povečali za 4 %, vendar je bila to predvsem posledica t. i. posredniških tokov. Dejansko so se tokovi neposrednih naložb brez posredniških tokov zmanjšali za 11 %, na 1,5 bilijona USD.

V Sloveniji je delež tujih NN v bruto domačem proizvodu (BDP) v letu 2024 znašal 34,4 %, kar je bilo manj kot v drugih primerjanih državah z izjemo Nemčije. Neposredne naložbe so konec leta 2024 znašale 23,0 milijarde evrov, ob zmerni letni rasti 3,6 %. Več kot tri četrtine vlagateljev je imelo sedež v Evropski uniji. Med njimi je izstopala Avstrija, zunaj EU pa Švica. Glede na državo končnega nadzora so na pomembnosti pridobile tudi naložbe iz Nemčije, Madžarske in Združenih držav Amerike. Največ neposrednih naložb je bilo usmerjenih v predelovalne, finančne in zavarovalniške dejavnosti ter trgovino, vzdrževanje in popravila motornih vozil. Po statističnih regijah so naložbe izkazovale izrazito regionalno koncentracijo, pri čemer je Osrednjeslovenska regija izstopala kot glavno središče investicijske aktivnosti, saj je do konca leta 2024 privabila 64,7 % vseh tujih naložb.

Stanje slovenskih NN v tujini je ob koncu leta 2024 znašalo 10,6 milijarde evrov oziroma 15,8 % BDP, kar je bilo več kot polovico manj od tujih NN v Sloveniji. V primerjavi s predhodnim letom se je povečalo za 11,9 %, pri čemer je približno tri četrtine rasti izhajalo iz dejanskih transakcij, preostanek pa iz cenovnih sprememb, zlasti zaradi vrednotenja nepremičnin. Dve petini naložb je bilo usmerjenih v države EU, med katerimi je izstopala Hrvaška z dobro tretjino vseh naložb, od tega več kot pol v obliki nepremičnin prebivalstva. Med državami zunaj EU so bile najpomembnejše Srbija, Bosna in Hercegovina, Severna Makedonija in Ruska federacija. Naložbe v nepremičnine so predstavljale dobro četrtino vseh NN v tujini, nadaljnja četrtina je bila usmerjena v tuja podjetja iz predelovalnih dejavnosti, petina pa v finančne in zavarovalniške dejavnosti.

Preglednica 1: **Stanje NN v tujini in stanje tujih NN v Sloveniji**

v mio EUR	Stanje NN v tujini				Stanje tujih NN v Sloveniji			
	Skupaj	Lastniški kapital	Dolžniški instrumenti		Skupaj	Lastniški kapital	Dolžniški instrumenti	
			Imetja	Obveznosti			Imetja	Obveznosti
Konec leta	1=2+3+4	2	3	4	1=2+3+4	2	3	4
2024	10.588	8.958	2.262	631	23.039	21.365	4.473	6.148
2023	9.458	8.122	2.040	704	22.247	20.340	3.829	5.736
2022	8.568	7.395	1.954	782	20.248	18.584	3.685	5.349
2021	7.868	6.825	1.904	861	18.778	17.321	3.363	4.820
2020	7.016	5.964	1.769	716	16.664	15.737	2.855	3.781

Vir: Banka Slovenije.

Opomba: podatki dosegljivi tudi na [PX-Web - Select table \(bsi.si\)](#)

Konferenca Združenih narodov za trgovino in razvoj (UNCTAD) vsako leto pripravi Svetovno naložbeno poročilo (angl. World Investment Report), v katerem predstavi najnovejše podatke o globalnih tokovih neposrednih naložb za preteklo leto in napovedi za tekoče leto. V zadnjem letnem poročilu 2025, v katerem so predstavljeni podatki za leto 2024, UNCTAD navaja, da so se svetovni tokovi tujih NN v primerjavi z letom 2023 okrepili za 4 %, hkrati pa opozori na vpliv nestabilnih posredniških tokov v več t. i. prehodnih (angl. conduit) evropskih gospodarstvih, ki zakrivajo dejansko stanje. Brez upoštevanja teh posredniških tokov je bilo 2024 že drugo zaporedno leto, v katerem je bil zabeležen upad tokov NN.

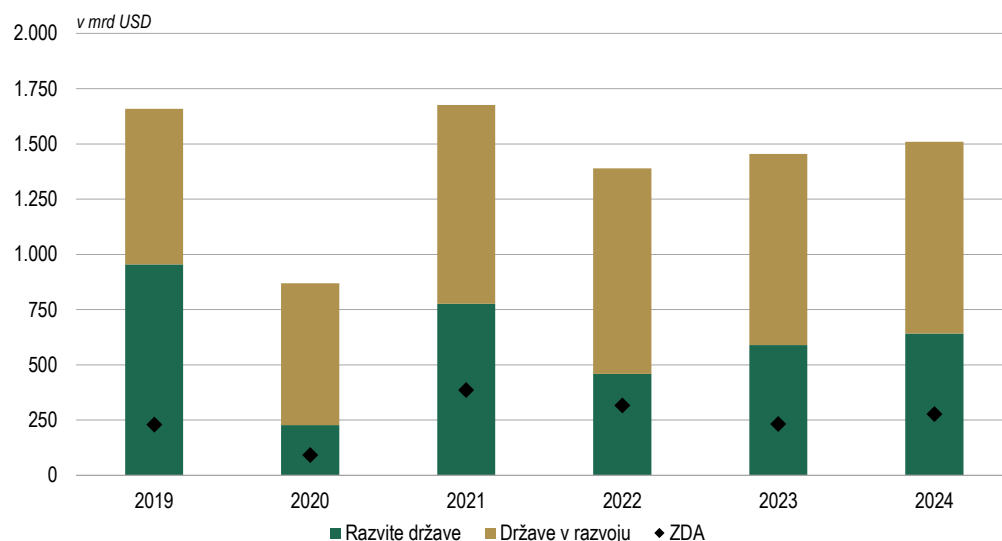
Tako so se v letu 2024 globalni tokovi NN znižali za 11 % in so znašali 1,5 bilijona USD. Hkrati so se povečala mednarodna neravnotežja, saj je bilo znižanje značilno v glavnem le za razvita gospodarstva, večja razhajanja pa so bila zabeležena tudi znotraj te skupine držav.

Razvite države so v letu 2024 prejele 42 % vseh vhodnih NN. Prilivi so znašali 626 milijard USD, kar je bilo za 22 % manj kot v letu 2023. Tokovi NN so se v primerjavi z letom 2023 najbolj zmanjšali v EU (44 %), kar je bila posledica geopolitičnih napetosti in nestabilnih finančnih trgov, ki so vplivali na investicijske odločitve. 15 od 27 članic je zabeležilo zmanjšanja, najizraziteje Nemčija (89 %), Španija (35 %) in Italija (24 %). Nasprotno pa so se tokovi NN povečali v Severni Ameriki za 23 % (v Kanadi za 38 % in v ZDA za 20 %) in v Avstraliji za 75 %.

Države v razvoju so skupno prejele 58 % vhodnih NN v znesku 886 milijard USD, kar je na enaki ravni kot v letu 2023. Tudi v letu 2024 so bile NN koncentrirane na ozek krog držav, zlasti v Kitajsko, Brazilijo, Mehiko, Indonezijo in Indijo.

Znova so bile ZDA daleč največji prejemnik NN (279 milijard USD), sledili so jim Singapur, Hongkong in Kitajska. Prva evropska država na tej lestvici je Luksemburg, ki se je s 106 milijardami uvrstil na 5. mesto.

Slika 1: Tokovi tujih vhodnih neposrednih naložb v letih od 2019 do 2024

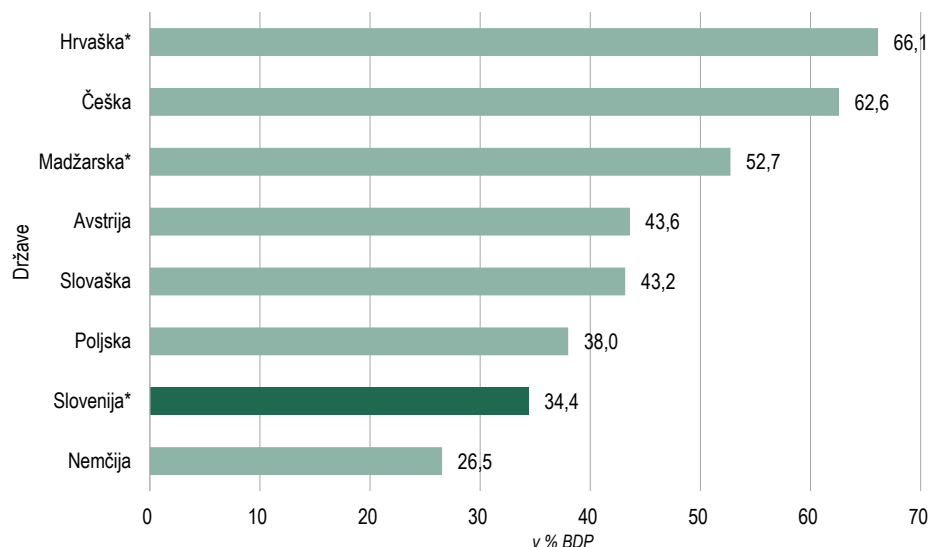
Vir: UNCTAD World Investment Report 2024.

Opomba: Prikazani tokovi tujih NN vključujejo tudi posredniške tokove. Z vključenimi posredniškimi tokovi so se tuje vhodne NN v razvitih državah v letu 2024 v primerjavi z letom 2023 povečale za 9 %, brez njih pa zmanjšale za 22 %.

UNCTAD ugotavlja, da se negativen trend gibanja NN nadaljuje tudi v letu 2025. Stopnjevanje trgovinskih napetosti, geopolitična trenja in gospodarska nestabilnost vplivajo na gospodarsko rast, investicije, trgovinske tokove, stabilnost finančnih trgov in zaupanje investorjev. Podatki z začetka leta 2025 kažejo rekordno nizko aktivnost pri mednarodnih poslih in projektih.

Za lažjo predstavo relativne vrednosti tujih NN v Sloveniji so na sliki 2 prikazani podatki o vrednosti stanj vhodnih NN v odstotkih bruto domačega proizvoda (BDP) za izbrane države v letu 2024. Države so bile izbrane na podlagi (i) pomembnosti partnerstva z njimi za Slovenijo na področju trgovine in/ali (ii) so članice Evropske unije, ki so primerljive s Slovenijo glede na regijo ali BDP.

Slika 2: Stanja vhodnih NN v % BDP v izbranih državah v letu 2024

Viri: OECD, Eurostat, Sistat, lastni podatki in izračuni Banke Slovenije.

Opombe: Slovenija – lastni preračuni glede na podatke SURS. Hrvaška – podatki HNB, Madžarska – uporabljeni podatki za »Resident Operating Units (Non-SPEs)«, ki bolje odražajo dejansko stanje naložb, medtem ko so bili pri vseh drugih državah uporabljeni podatki za »All Residents Units«.

Stanje tujih NN v Sloveniji v letu 2024 je znašalo 34,4 % BDP, kar je manj kot v drugih primerjanih državah z izjemo Nemčije. Delež NN v BDP na Hrvaškem (66,1 % BDP) in Češkem (62,6 % BDP) je občutno presegal delež, ki ga je dosegla Slovenija. Sledijo Madžarska, Avstrija in Slovaška, katerih delež v BDP je bil večji za 18 oziroma 9 odstotnih točk. Izjema v tej primerjavi, Nemčija, ki je tudi v letu 2024 po tem kazalcu zaostajala za Slovenijo, se tradicionalno uvršča med neto investitorice, tj. države, katerih izhodne NN so višje od vhodnih NN. Med primerjanimi državami je takšna tudi Avstrija, vse druge pa so neto prejemnice NN. Razmerje med izhodnimi NN in vhodnimi NN je za Nemčijo znašalo 181 %, za Slovenijo 46 %, najnižje pa je bilo na Slovaškem – le 9 %.

3.1 Stanja in transakcije tujih neposrednih naložb v Sloveniji

Ob koncu leta 2024 je **stanje tujih NN v Sloveniji** znašalo 23,0 mrd EUR, kar predstavlja 34,4 % bruto domačega proizvoda (BDP). V primerjavi s prejšnjim letom so se povečale za 0,8 mrd EUR oziroma za 3,6 %. Ta nekoliko zmernejša rast je bila primerljiva z rastjo v letu zdravstvene krize 2020 (3,0 %) in občutno nižja od povprečne rasti v obdobju po tej krizi 2021–2023, ko je znašala 10,1 %.

K skupnemu povečanju so tuji vlagatelji največ prispevali z vlaganji v lastniški kapital (1,0 mrd EUR) in zadržanimi dobički (0,4 mrd EUR), pri čemer so bili slednji dobro polovico manjši kot leto prej. Po drugi strani pa so vrednost tujih NN znižale transakcije iz dolžniškega financiranja (–0,2 mrd EUR) ter cenovne, tečajne in druge spremembe, ki so skupaj prispevale k zmanjšanju v višini –0,4 mrd EUR.

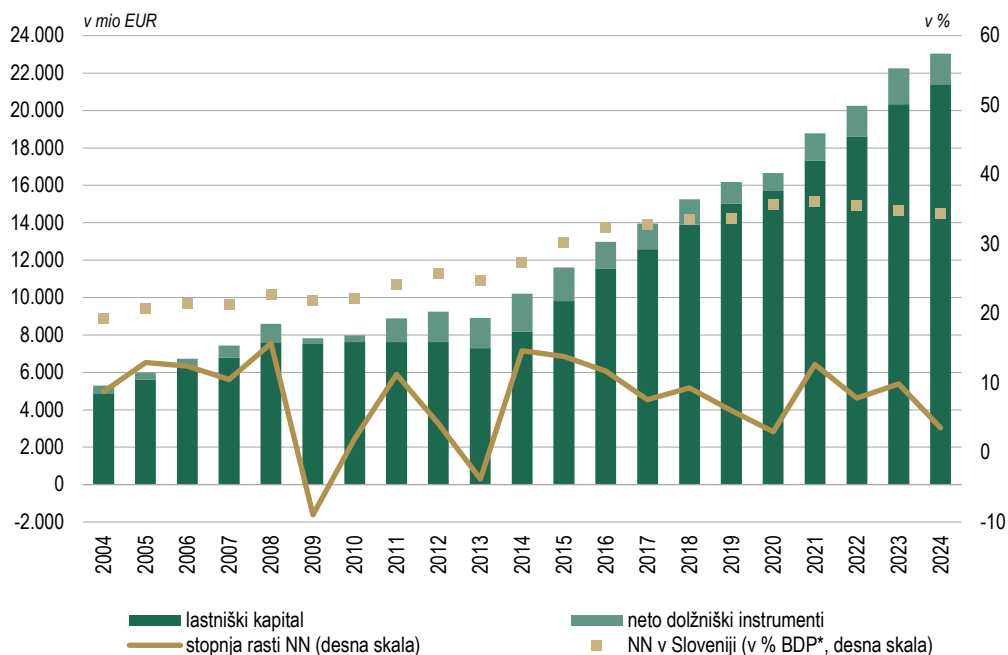
Preglednica 2: Stanja in tokovi tujih NN v Sloveniji

	Stanje konec leta	Transakcije	Cenovne spremembe	Druge spremembe	Stanje konec leta
v mio EUR	2023	2024	2024	2024	2024
Skupaj (1+2)	22.247	1.215	-209	-214	23.039
1. Lastniški kapital in reinv. dobički (a+b)	20.340	1.389	-209	-156	21.365
a) Transakcije lastniškega kapitala		983			
b) Transakcije reinv. dobičkov		407			
2. Dolžniški instrumenti (d-c)	1.907	-174		-58	1.674
c) Imetja	3.829	573		71	4.473
d) Obveznosti	5.736	399		13	6.148

Vir: Banka Slovenije.

Transakcije lastniškega kapitala v vrednosti 983 mio EUR so predstavljale ključni dejavnik rasti tujih NN v Sloveniji v letu 2024. Vrednost pritokov lastniškega kapitala je bila skoraj enaka tisti iz leta 2022, ko so bili ti pritoki najvišji doslej. Obenem je bila vrednost skoraj dvakrat višja od neto vplačil kapitala v letu 2023, ki so znašala 523 mio EUR.

Slika 3: Tuje NN v Sloveniji – stanja

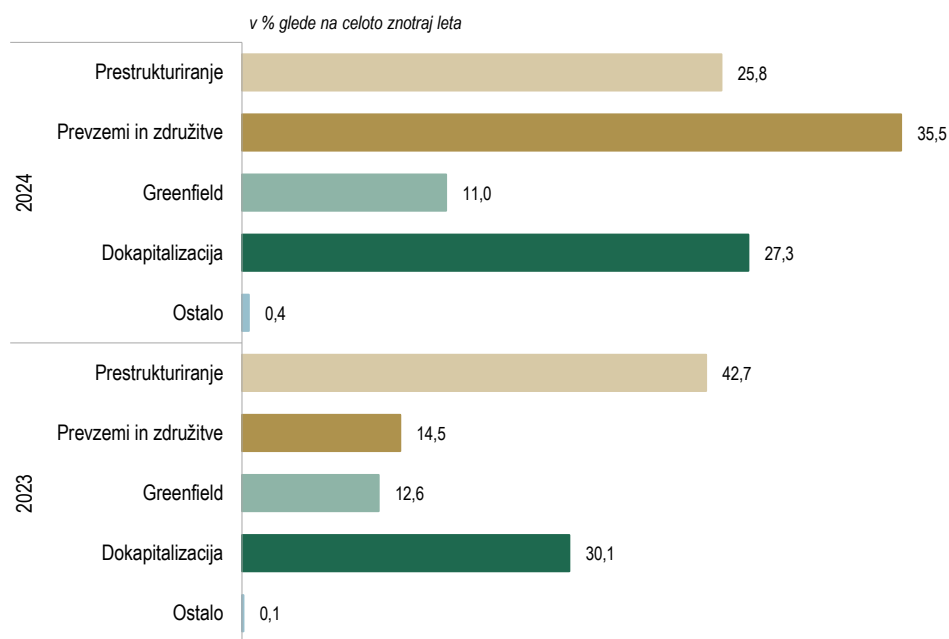

Vir: Banka Slovenije.

V letu 2024 se je struktura vplačil lastniškega kapitala v primerjavi z letom 2023 precej spremenila. Največji del pritokov lastniškega kapitala je bil povezan z združitvami in prevzemi slovenskih družb (35,5 %), in sicer večinoma v finančnih dejavnostih. Drugi najpomembnejši razlog so bile dokapitalizacije družb (27,3 %), v glavnem v predelovalnih dejavnostih in v poslovanju z nepremičninami.

Prestrukturiranje družb, ki je bilo v letu 2023 razlog za skoraj polovico vseh vplačil kapitala, je bilo v letu 2024 po vrednosti vplačil na tretjem mestu s 25,8-odstotnim deležem. Največji del je bil izveden v dejavnosti poslovanja z nepremičninami ter v informacijskih in telekomunikacijskih dejavnostih.

Slika 4: Razčlenitev namena vplačil lastniškega kapitala za leti 2023 in 2024

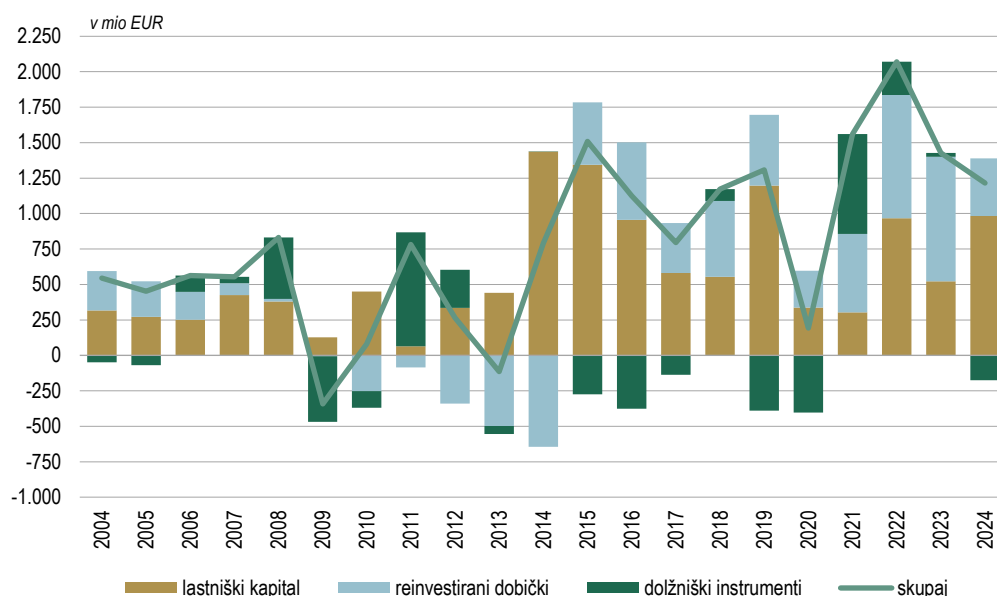

Vir: Banka Slovenije.

V letu 2024 so k povečanju vrednosti tujih NN prispevale tudi **transakcije zadržanih dobičkov** v znesku 407 mio EUR, kar pomeni medletno zmanjšanje ravni zadržanih dobičkov za več kot polovico. Zmanjšanje je bilo predvsem posledica večjih izplačil dobičkov v letu 2024.

Struktura zadržanih dobičkov po dejavnostih je v letih 2023 in 2024 ostala primerljiva. Skoraj polovica vseh zadržanih dobičkov v letu 2024 je bila ustvarjena v finančnih in zavarovalniških dejavnostih, dobra tretjina v predelovalni industriji, medtem ko je nekaj manj kot petina izvirala iz dejavnosti trgovine, vzdrževanja in popravil motornih vozil.

Slika 5: Tuje NN v Sloveniji – transakcije

Vir: Banka Slovenije.

Na stanje lastniškega kapitala so v letu 2024, v nasprotju s pozitivnim vplivom transakcij, negativno vplivale **cenovne spremembe** v višini –209 mio EUR. Te so bile predvsem posledica prilagoditev višjih nakupnih cen na končne knjigovodske vrednosti ob vstopu tujih lastnikov, pri čemer je bil vpliv posebej izrazit v finančni dejavnosti.

Konec leta 2024 je **stanje lastniškega kapitala** doseglo 21,4 mrd EUR, kar predstavlja povečanje za 1,0 mrd EUR oziroma 5,0 % v primerjavi s koncem predhodnega leta. V skupni vrednosti stanja tujih NN lastniški kapital obsega 92,7 %, medtem ko preostalih 7,3 % predstavljajo neto obveznosti do tujih investitorjev. Večina vrednosti lastniškega kapitala (95,8 %) je bila vložena v družbe, ki ne kotirajo na borzi, medtem ko je le 1,0 % kapitala tujcev pripadal družbam, ki kotirajo na borzi.

Preglednica 3: Tuje NN v Sloveniji, lastniški kapital, stanje konec leta (po organizacijskih oblikah domačih družb)

	2023		2024	
	v mio EUR	%	v mio EUR	%
Skupaj (1.+2.+3.)	20.340		21.365	
1. Delniške družbe, ki kotirajo – tržne vrednosti	197	1,0	224	1,0
Delniške družbe, ki kotirajo – knjigovodske vrednosti	173		152	
2. Ostale oblike družb – knjigovodske vrednosti	19.568	96,2	20.467	95,8
3. Naložbe v nepremičnine	575	2,8	674	3,2

Vir: Banka Slovenije.

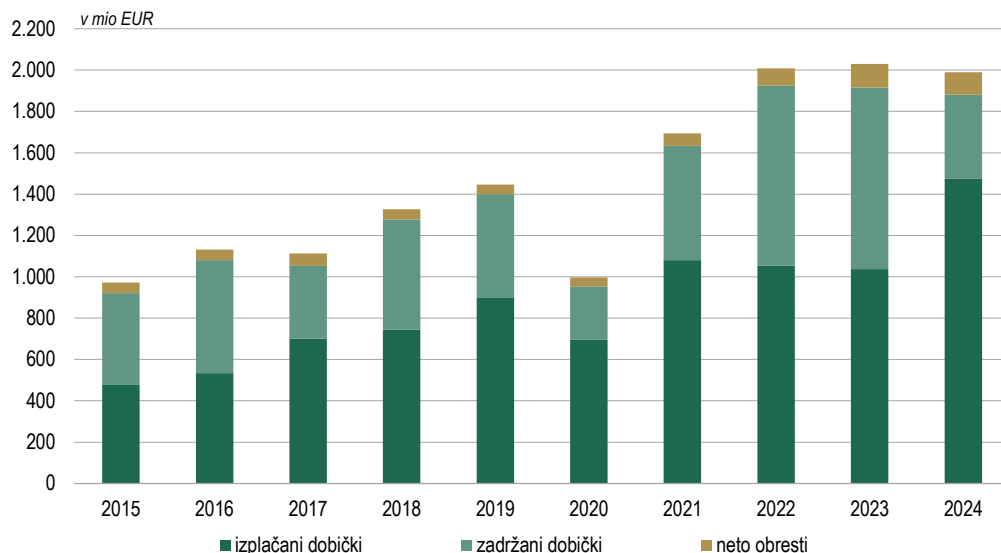
Stanje neto imetij dolžniških instrumentov je konec leta 2024 znašalo 1,7 mrd EUR, kar je 233 mio EUR manj kot ob koncu predhodnega leta. Neto dolg je zmanjšalo 175 mio EUR transakcij in 58 mio drugih sprememb. Tuji neposredni investitorji so domače družbe neto financirali v celotnem obdobju med letoma 2004 in 2024. V tem obdobju je povprečni delež dolžniških instrumentov v skupni strukturi neposrednih naložb znašal 10,0 %, medtem ko je bil konec leta 2024 nižji, in sicer 7,3 %.

V letu 2024 je bila vrednost **izplačanih dobičkov** rekordna – kar 1,5 mrd EUR, kar pomeni 437 mio EUR oziroma 42,1 % več kot leto prej. Izplačila dobičkov tujim lastnikom so v tem letu obsegala kar tri četrtine ustvarjenih dohodkov neposrednih naložb, leto prej pa le slabo polovico. Razmeroma visoka vrednost izplačanih dobičkov je sicer opazna vse od konca zdravstvene krize, saj je povprečna vrednost izplačil med letoma 2021 in 2024 znašala 1,2 mrd EUR, medtem ko je bila v obdobju 2015–2020 skoraj za polovico nižja. Višja izplačila so med drugim posledica vse višjih tujih NN pri nas in posledično višjih doseženih dohodkov.

Struktura izplačil po dejavnostih v letu 2024 kaže, da so bile največje spremembe v finančnih in zavarovalniških dejavnostih, kjer je bilo v letu 2024 izplačanih največ dobičkov (511 mio EUR oziroma 34,6 %), leto pred tem pa dobro polovico manj. Sledila so jim izplačila dobičkov v predelovalnih dejavnostih (382 mio EUR oziroma 25,9 %) ter v dejavnosti trgovine, vzdrževanja in popravil motornih vozil (320 mio EUR oziroma 21,7 %).

Dohodek tujih lastnikov podjetij v Sloveniji ne izhaja zgolj iz izplačanih dobičkov, temveč tudi iz **obresti** od dolžniškega financiranja podjetij. Te so precej manj pomemben vir prihodkov – v letu 2024 so predstavljale zgolj 5,4 % celotnih prejetih dohodkov. V absolutnem znesku to pomeni, da so tuji lastniki prejeli 108 mio EUR neto obresti.

Slika 6: Dohodki od tujih NN v Sloveniji

Vir: Banka Slovenije.

3.2 Tuje neposredne naložbe v Sloveniji po dejavnostih in državah investitoricah

Pregled tujih NN po dejavnostih v zadnjih letih kaže na ustaljeno strukturo, brez izrazite prerazporeditve med posameznimi dejavnostmi. Tudi v letu 2024 **predelovalne dejavnosti ostajajo osrednji prejemnik tujih naložb**, s skupno vrednostjo 7,6 mrd EUR oziroma 33,2 % vseh NN. Poleg tega so zabeležila tudi **največji porast v vrednosti**, in sicer za 231 mio EUR, predvsem v obliki reinvestiranih dobičkov in dokapitalizacij.

Sledile so naložbe tujih investorjev v **finančne in zavarovalniške dejavnosti**, ki so v letu 2024 znašale 4,7 mrd EUR (20,5 % vseh), ter v **dejavnosti trgovine, vzdrževanja in popravil motornih vozil**, kjer je bilo zabeleženih 4,0 mrd EUR (17,5 % vseh). V obeh dejavnostih je bila rast naložb v primerjavi z letom prej razmeroma umirjena, saj je znašala zgolj 0,5 % oziroma 1,9 %.

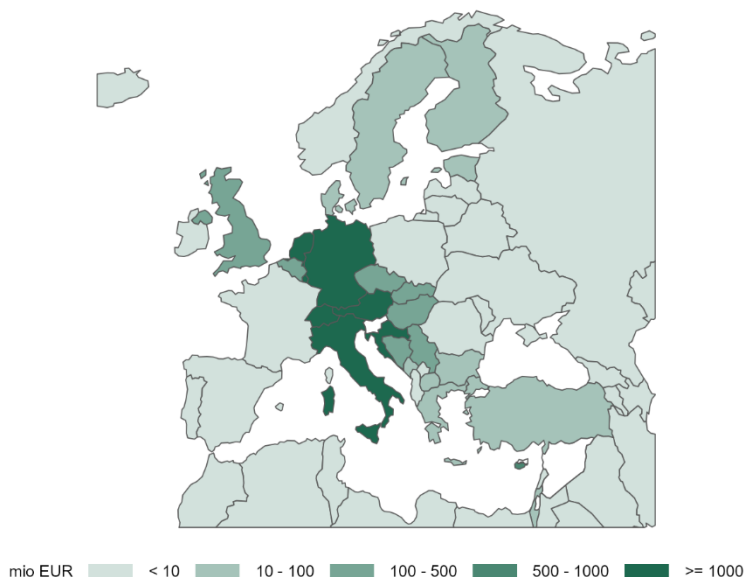
Preglednica 4: **Tuje NN v Sloveniji: stanja ob koncu leta ter letne transakcije, cenovne in druge spremembe po dejavnostih**

Leto	2022	2023	2024	2024	2024	2024	2024
				Cenovne	Druge		
v mio EUR	Stanje	Stanje	Transakcije	spremembe	spremembe	Stanje	Stanje v %
Skupaj	20.248	22.247	1.215	-209	-214	23.039	100,0
od tega							
C Predelovalne dejavnosti	6.661	7.418	296	0	-65	7.649	33,2
K Finančne in zavarovalniške dejavnosti	4.211	4.699	431	-211	-195	4.724	20,5
G Trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil	3.762	3.949	139	0	-66	4.022	17,5
L Poslovanje z nepremičninami	1.203	1.310	148	-44	74	1.489	6,5
J Informacijske in komunikacijske dejavnosti	1.203	1.376	94	-38	32	1.464	6,4
M Strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti	884	879	18	-5	15	907	3,9
D Oskrba z električno energijo, plinom in paro	642	572	57	0	-18	611	2,7
H Promet in skladiščenje	378	470	33	0	14	516	2,2
F Gradbeništvo	270	413	-34	0	21	400	1,7
Nerazporejeno - nepremičnine	490	575	11	88	0	674	2,9

Vir: Banka Slovenije.

Pet najpomembnejših držav investitoric je konec leta 2024 obvladovalo dobre tri petine celotne vrednosti tujih NN v Sloveniji. Med njimi so, z izjemo Švice, prevladovale države članice Evropske unije. Skupna vrednost naložb iz držav EU je znašala 17,6 mrd EUR, kar predstavlja kar 76,5 % vseh tujih NN v Sloveniji. Delitev naložb po državah investitoricah se ravna po sedežu neposrednega investitorja »first-counterpart« in ne glede na sedež mednarodnih korporacij »ultimate beneficial owner«.

Slika 7: Tuje NN v Sloveniji po evropskih državah investitoricah konec leta 2024

Vir: Banka Slovenije.

Preglednica 5: **Tuje NN v Sloveniji: stanja ob koncu leta ter letne transakcije, cenovne in druge spremembe po državah**

Leto	2022	2023	2024	2024	2024	2024	2024
v mio EUR	Stanje	Stanje	Transakcije	Cenovne spremembe	Druge spremembe	Stanje	Stanje v %
EU 27	15.906	17.247	611	-176	-52	17.631	76,5
od tega							
Avstrija	4.665	4.792	77	17	9	4.895	21,2
Luksemburg	2.366	2.885	177	2	569	3.632	15,8
Nemčija	1.848	1.969	-47	-1	40	1.961	8,5
Hrvaška	1.726	1.685	77	37	-25	1.773	7,7
Nizozemska	1.223	1.557	174	-44	44	1.731	7,5
Italija	1.371	1.560	42	29	-3	1.627	7,1
Ciper	944	841	31	-45	15	842	3,7
Madžarska	573	693	26	-1	-521	197	0,9
Belgija	156	153	-14	0	-3	135	0,6
Slovaška	108	111	21	-1	-3	128	0,6
Švedska	205	226	14	0	-143	97	0,4
Danska	55	77	13	0	6	96	0,4
Bolgarija	46	33	14	-1	10	56	0,2
Ostale države	4.342	5.000	603	-33	-162	5.408	23,5
od tega							
Švica	2.308	2.437	383	-5	-25	2.789	12,1
Hongkong	224	467	293	0	6	766	3,3
Združeno kraljestvo	569	569	2	16	-117	471	2,0
Srbija	398	438	4	-11	2	432	1,9
Združeni arabski emirati	78	115	23	0	-1	137	0,6
Japonska	61	61	17	0	11	89	0,4
Severna Makedonija	69	92	0	-3	-1	88	0,4
Lihtenštajn	48	51	15	0	-1	65	0,3
Turčija	34	29	24	0	-3	50	0,2
Skupaj	20.248	22.247	1.215	-209	-214	23.039	100,0

Vir: Banka Slovenije.

Avstrija ostaja najpomembnejša investitorica v Sloveniji, saj je v letu 2024 zabeležila več kot petino vseh tujih NN. Vrednost naložb iz te države je dosegla 4,9 mrd evrov, kar predstavlja 2,1-odstotno rast glede na prejšnje leto oziroma 103 mio EUR več. Večina njihove rasti izvira iz dokapitalizacij in prestrukturiranj, medtem ko so jim zadržani dobički vrednost nekoliko znižali. V letu 2023 pa je bilo ravno nasprotno – zadržani dobički so bili glavni vir rasti.

Avstrijski investitorji imajo največ naložb v naslednjih dejavnostih:

- predelovalne dejavnosti (35,0 %),
- dejavnosti trgovine, vzdrževanja in popravil motornih vozil (19,7 %),
- finančne in zavarovalniške dejavnosti (11,5 %), dejavnosti poslovanja z nepremičninami (11,5 %).

Luksemburg je tudi v letu 2024 ostal drugi najpomembnejši tuji investitor v Sloveniji, z naložbami v vrednosti 3,6 mrd EUR oziroma 15,8 % celotnih NN. Gre za državo, ki je v zadnjem desetletju svoje naložbe v Sloveniji povečala kar za 7,5-krat.

Občutno povečanje naložb je bilo zaznано tudi v zadnjih dveh letih – leta 2023 predvsem prek obsežnega finančnega prestrukturiranja v predelovalnih dejavnostih, leta 2024 pa prek konsolidacije v finančnih dejavnostih. Skupna rast v tem obdobju je znašala kar 1,3 mrd EUR.

Luksemburški investitorji največ vlagajo v naslednje dejavnosti:

- finančne in zavarovalniške dejavnosti (55,6 %),
- predelovalne dejavnosti (21,3 %),
- informacijske in komunikacijske dejavnosti (17,6 %).

Švica ostaja tretja najpomembnejša država glede na vrednost tujih NN v Sloveniji, z deležem 12,1 %. V letu 2024 se je vrednost švicarskih naložb povečala za 353 mio EUR oziroma 14,5 %, kar je ob koncu leta znašalo skupno 2,8 mrd EUR. Tako kot v letu 2023 so tudi v letu 2024 k rasti naložb najbolj prispevali zadržani dobički, ki so znašali 241 mio EUR. Pomemben prispevek so imeli tudi dodatni dolžniški viri financiranja v višini 121 mio EUR. Obe komponenti sta bili večinoma zabeleženi v predelovalnih dejavnostih, kamor švicarski vlagatelji usmerjajo največji delež svojih naložb – kar 69,0 %.

Poleg predelovalnih dejavnosti so največ švicarskih naložb zabeležile še naslednje dejavnosti:

- trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil (14,4 %),
- poslovanje z nepremičninami (5,9 %).

Nemčija je konec leta 2024 zasedala četrto mesto med najpomembnejšimi tujimi investitoricami v Sloveniji, z naložbami v višini 2,0 mrd EUR oziroma 8,5 % vseh neposrednih naložb. V primerjavi s prejšnjim letom je raven naložb ostala skoraj nespremenjena.

Nemške družbe največ vlagajo v naslednje dejavnosti:

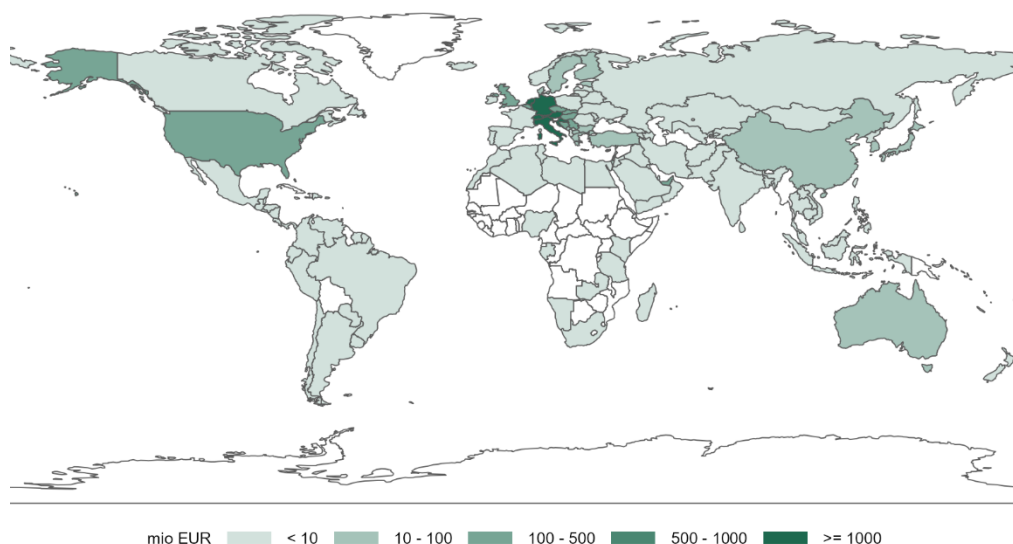
- predelovalne dejavnosti (48,1 %),
- dejavnosti trgovine, vzdrževanja in popravil motornih vozil (28,0 %),
- dejavnosti prometa in skladiščenja (9,2 %).

Hrvaška je bila peta najpomembnejša investitorica, z naložbami v višini 1,8 mrd EUR oziroma 7,7 % vseh NN. V letu 2024 je svoje naložbe povečala za 5,2 % oziroma 88 mio EUR, predvsem zaradi rasti tržne vrednosti delnic, dodatne zadolžitve pri lastnikih in zadržanih dobičkov. Druge spremembe so imele manjši, rahlo negativni vpliv na skupno vrednost naložb.

Dejavnosti z največjimi hrvaškimi naložbami so bile:

- trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil (34,8 %),
- finančne in zavarovalniške dejavnosti (22,3 %),
- oskrba z električno energijo, plinom in paro (16,2 %),
- predelovalne dejavnosti (14,8 %).

Slika 8: Tuje NN v Sloveniji
po državah investitoricah
konec leta 2024

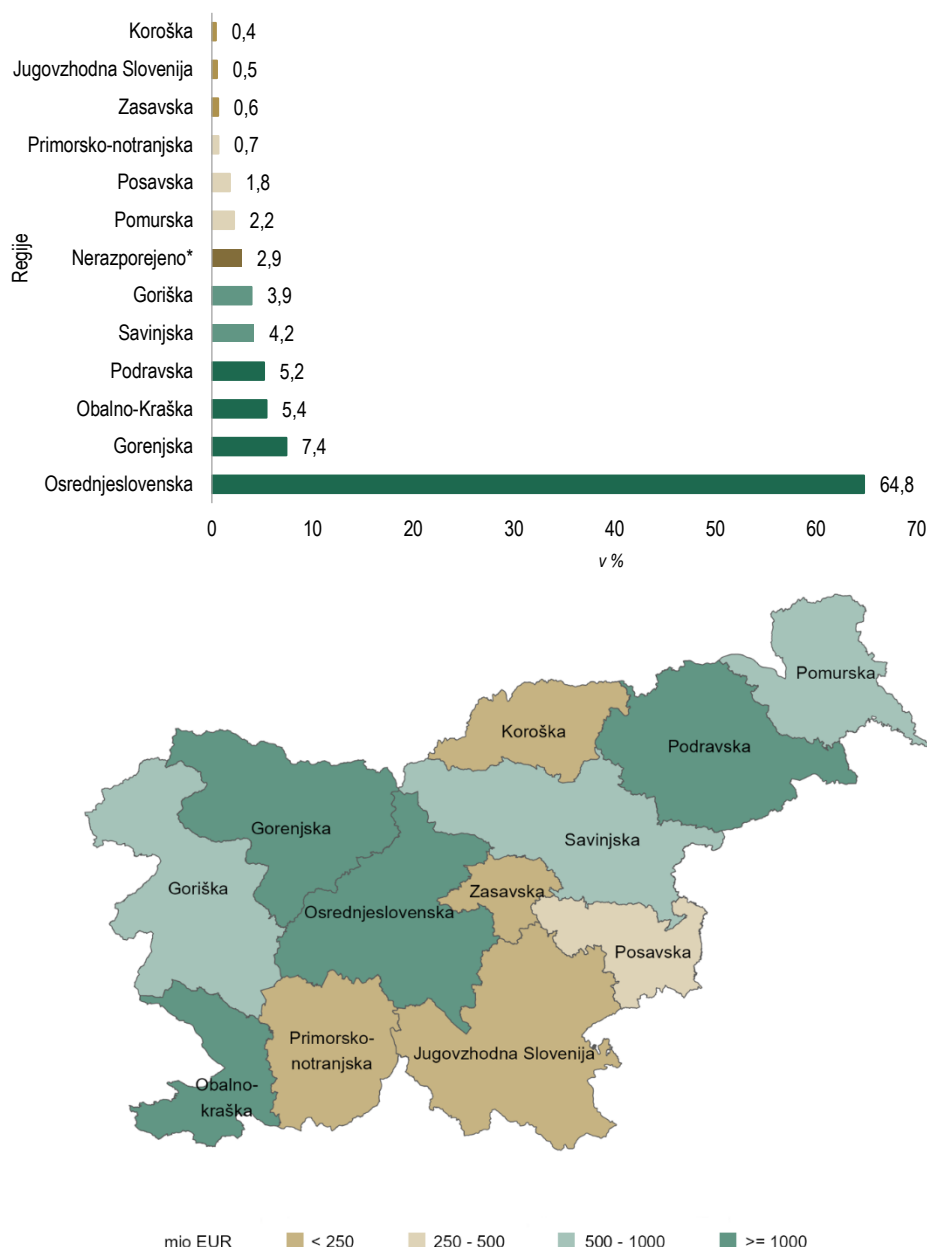
Vir: Banka Slovenije.

3.3 Tuje neposredne naložbe v Sloveniji po regijah

Pri razvrstitvi po **statističnih regijah** neposredne naložbe izkazujejo izrazito regionalno koncentracijo, pri čemer Osrednjeslovenska regija izstopa kot glavno središče investicijske aktivnosti. Do konca leta 2024 je ta regija privabila kar 64,7 % vseh tujih naložb. Pomembnejši deleži so bili zabeleženi še v Gorenjski (7,4 %), Obalno-kraški (5,4 %) Podravski (5,2 %) in Savinjski regiji (4,2 %). Preostalih osem statističnih regij je skupaj prispevalo zgolj 13,1 % k skupni vrednosti tujih NN, kar dodatno potrjuje izrazito osredotočenost investicij na nekaj ključnih območij.

Regionalna razporeditev tujih NN se od začetka statističnega spremljanja ni bistveno spremenila. Najvišje pritoke je v letu 2024 znova beležila Osrednjeslovenska regija, ki je prejela 610 mio EUR, kar predstavlja 4,3-odstotno rast in dvig skupne vrednosti na 14,9 mrd EUR. Opaznejše pritoke je zabeležila tudi Podravska regija, ki je prejela 127 mio EUR oziroma 11,3 % več kot v prejšnjem letu. Vse preostale regije so prejele bistveno manj naložb, pri nekaterih pa je bil zaznan celo upad. Najmanjši delež naložb je konec leta 2024 ponovno zabeležila Koroška z 0,4-odstotnim deležem NN (91 mio EUR), sledili sta ji Jugovzhodna Slovenija (0,5 % oziroma 122 mio EUR) in Zassavska regija (0,6 % oziroma 144 mio EUR).

Slika 9: Tuje NN v Sloveniji po regijah konec leta 2024

Vir: Banka Slovenije.

Opomba*: Nerazporejeni del predstavlja naložbe nerezidentov v nepremičnine.

3.4 Izvorna država lastnika tujih neposrednih naložb v Sloveniji

Izvor tujih NN je pogosto težko natančno opredeliti, predvsem zaradi kompleksnih lastniških struktur, ki so značilne za multinacionalna podjetja. Te strukture izhajajo iz različnih strateških razlogov, kot so financiranje globalnih proizvodnih mrež, optimizacija davčnih obveznosti in prilagajanje drugim regulatornim zahtevam.

Poleg prikaza po neposredni državi investitorici je zato smiselno naložbe analizirati tudi glede na izvorno državo lastništva, saj tak pristop omogoča boljši vpogled v dejanski nadzor nad naložbami. Vendar pa je izvedba takšne analize omejena, saj domači subjekti pogosto nimajo dostopa do celovitih in zanesljivih podatkov o lastniških verigah svojih tujih lastnikov. Zato se pri določanju izvora naložb v nekaterih primerih uporabi najboljša možna ocena, ki temelji na razpoložljivih informacijah.

Nemčija, Madžarska in Združene države so bile konec leta 2024 države, pri katerih je bila vrednost naložb po izvornem lastništvu bistveno višja kot po neposrednem lastništvu.

Nemčija je z vrednostjo 2,9 mrd EUR nadzorovala 12,8 % vseh NN, kar jo je uvrstilo takoj za Avstrijo, ki je ostala najpomembnejša investitorica tako po neposrednem kot po izvornem lastništvu, z deležem nadzora v višini 14,3 %.

Madžarska se je z vidika neposrednega lastništva zdela razmeroma nepomembna investitorica, vendar je po izvoru lastništva beležila kar 9,8-odstotni delež končnega nadzora nad vsemi naložbami. S tem je bila tudi država z največjo razliko med vrednostjo po neposrednem in izvornem lastništvu, ki je znašala 2,1 mrd EUR.

Združene države so prav tako izkazovale izrazit razkorak v korist izvornega lastništva, saj je bil ta višji za 1,0 mrd EUR, kar jim je prineslo 5,3-odstotni delež končnega nadzora nad tujimi NN v Sloveniji.

Prevladujoča vrednost posrednih naložb madžarskih izvornih investorjev je bila izvedena prek Luksemburga, pri čemer je do večje okrepitve prišlo leta 2023, zlasti v finančnem sektorju. Manjši obseg naložb je bil izveden tudi prek Nizozemske.

Nemški investitorji so svoje naložbe večinoma izvajali prek avstrijskih povezanih družb, pri čemer so se osredotočali predvsem na dejavnosti trgovine, vzdrževanja in popravil motornih vozil ter predelovalno dejavnost.

Ameriški investitorji so izkazovali izrazito usmerjenost v predelovalno dejavnost, pri čemer so kot posredno naložbeno pot pogosto uporabljali luksemburške povezane družbe. Naložbe prek nizozemskih povezanih družb so bile pri ameriških investitorjih razpršene med več dejavnosti.

Z vidika končnega nadzora so opazneje pridobivali tudi italijanski investitorji, ki so svoje naložbe izvajali prek nizozemskih in hrvaških povezanih družb, ter japonski investitorji, ki so uporabljali avstrijske povezane družbe kot posredno naložbeno pot.

Preglednica 6: **Stanja tujih NN v Sloveniji glede na državo investitorja in izvorno državo lastnika (po državah)**

Leto	2023		2024	
		Izvorna država lastnika		Izvorna država lastnika
v mio EUR	Država investitorja	država lastnika	Država investitorja	država lastnika
Avstrija	4.792	3.147	4.895	3.285
Nemčija	1.969	3.073	1.961	2.940
Švica	2.437	2.018	2.789	2.286
Madžarska	693	2.032	197	2.269
Italija	1.560	1.968	1.627	2.129
Hrvaška	1.685	1.262	1.773	1.321
Združene države	151	1.301	170	1.217
Nizozemska	1.557	1.118	1.731	1.159
Združeno kraljestvo	569	626	471	670
Ciper	841	528	842	590
Slovenija	-	450	-	538
Japonska	61	440	89	510
Luksemburg	2.885	437	3.632	451
Srbija	438	405	432	403
Češka	386	347	412	385
Francija	96	359	-5	254
Mehika	2	261	2	237
Ruska federacija	51	221	-96	229
Bosna in Hercegovina	169	172	177	185
Hongkong	467	206	766	166
Ostalo	1.439	1.876	1.172	1.814
Skupaj	22.247	22.247	23.039	23.039

Vir: Banka Slovenije.

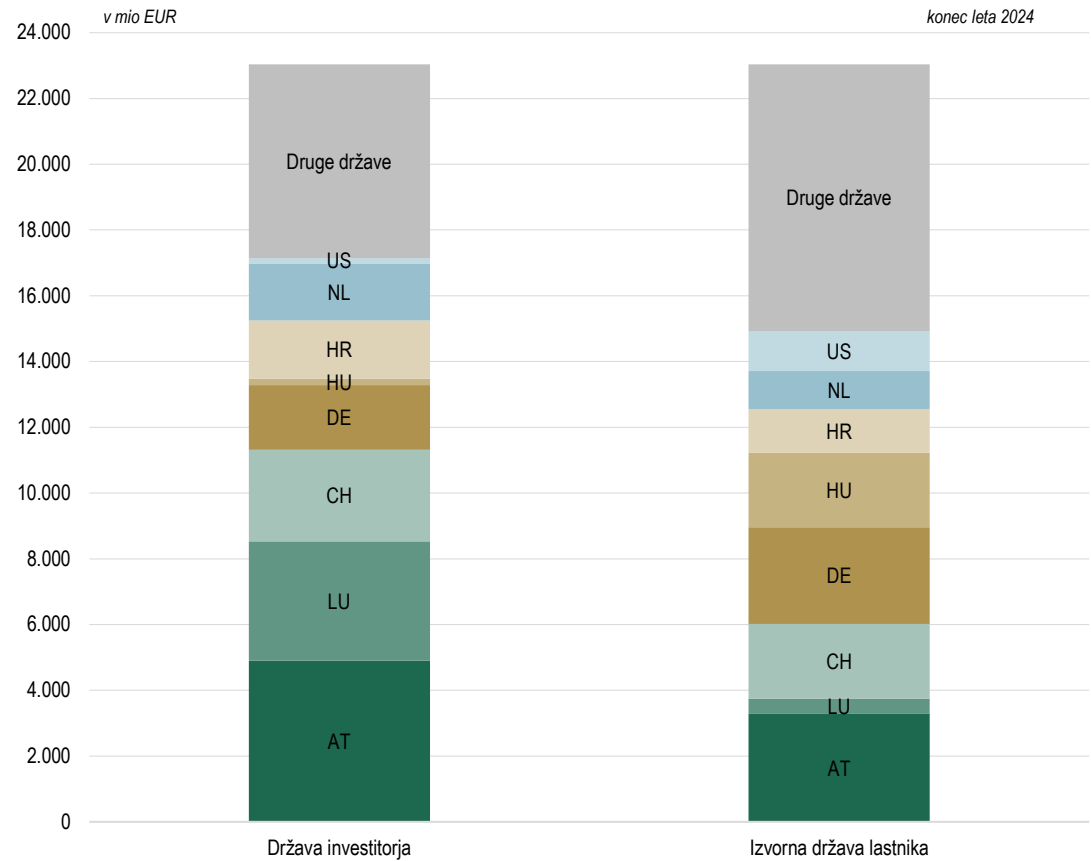
Luksemburg, Avstrija, Nizozemska, Švica in Hrvaška so bile najpogostejše države, prek katerih so tuji investitorji vlagali v Slovenijo.

Največji razkorak med neposrednim in izvirnim lastništvom je bil zaznan pri Luksemburgu – neposredne naložbe so znašale 3,6 mrd EUR, medtem ko je po izvoru lastništva Luksemburg nadzoroval le 0,5 mrd EUR. Prek Luksemburga so investirali predvsem Madžarska, Združene države in Nizozemska.

Avstrija je beležila 4,9 mrd EUR naložb po neposrednem lastništvu, kar je bilo 1,6 mrd EUR več kot po izvirnem lastništvu. Glavni investitorji, ki so svoje naložbe izvajali prek Avstrije, so bili Nemčija, Hongkong, Mehika in Japonska.

Pri Nizozemski, Švici in Hrvaški je bila razlika med neposrednim lastništvom in končnim nadzorom približno 0,5 mrd EUR. Prek Švice so investirali Avstrijci in Američani, prek Hrvaške Madžari, prek Nizozemske pa Američani.

Slika 10: Tuje NN v Sloveniji glede na državo investitorja in izvorno državo lastnika

Vir: Banka Slovenije.

4.1 Stanja in transakcije neposrednih naložb Slovenije v tujini

Ob koncu leta 2024 je **stanje slovenskih NN v tujini** doseglo 10,6 mrd EUR, kar po obsegu predstavlja 15,8 % BDP. V primerjavi z letom prej je to 11,9-odstotno povečanje oziroma za 1,1 mrd EUR več. Približno tri četrtine tega povečanja je bilo v letu 2024 posledica dejanskih transakcij, medtem ko je preostanek večinoma izhajal iz cenovnih sprememb. Med slednjimi je kar 91,9 % izhajalo iz vrednotenja nepremičnin.

Preglednica 7: **Stanja in tokovi slovenskih NN v tujini**

	Stanje konec leta	Transakcije	Cenovne spremembe	Druge spremembe	Stanje konec leta
v mio EUR	2023	2024	2024	2024	2024
SKUPAJ (1+2)	9.458	847	264	19	10.588
1. Lastniški kapital in reinv. dob. (a+b)	8.122	543	264	28	8.958
a) Transakcije lastniškega kapitala		238			
b) Transakcije reinv. dobičkov		305			
2. Dolžniški instrumenti (c-d)	1.336	304		-9	1.630
c) Imetja	2.040	238		-16	2.262
d) Obveznosti	704	-66		-7	631

Vir: Banka Slovenije.

Ob koncu leta 2024 je stanje lastniškega kapitala doseglo 9,0 mrd EUR, kar predstavlja povečanje za 836 mio EUR oziroma 10,3 % v primerjavi z letom prej.

Največ so k povečanju lastniškega kapitala prispevali **reinvestirani dobički tujih družb** v znesku 305 mio EUR, neto nakupi pa 238 mio EUR. V primerjavi s predhodnim letom se je obseg reinvestiranih dobičkov zmanjšal za 141 mio EUR oziroma 31,7 %. Najizraziteje je k temu zmanjšanju prispevala dejavnost trgovine, vzdrževanja in popravil motornih vozil, kjer je bilo zadržanih dobičkov za 61 mio EUR manj kot leto prej, kar predstavlja 43,9-odstotni padec. Kljub temu je ta dejavnost v letu 2024 ustvarila četrtno vseh reinvestiranih dobičkov (25,5 %). Tretjino zadržanih dobičkov (32,3 %) so v letu 2024 ustvarili slovenski (so)lastniki tujih podjetij v finančnih in zavarovalniških dejavnostih. Zaradi večjih izplačil dobičkov se je obseg zadržanih dobičkov v teh dejavnostih zmanjšal za 44 mio EUR oziroma 30,7 % v primerjavi z letom 2023. Tretje največje po obsegu zadržanih dobičkov so bile predelovalne dejavnosti, ki so v letu 2024 zabeležile 28,6 % vseh zadržanih dobičkov, kar je 9,5 % manj kot v letu 2023. Večina zadržanih dobičkov je bila ustvarjena v državah nekdanje Jugoslavije (82,3 %), pri čemer izstopata Hrvaška (81 mio EUR) ter Bosna in Hercegovina (60 mio EUR). Največje povečanje zadržanih dobičkov je bilo zabeleženo pri naložbah na Hrvaškem (za 58 mio EUR), medtem ko so se pri naložbah v Srbijo izrazito zmanjšali (za 77 mio EUR).

Vrednost lastniškega kapitala se je zaradi **cenovnih sprememb** v letu 2024 povečala za 264 mio EUR. Največji vpliv je imela ocena vrednosti nepremičnin na Hrvaškem, ki so v lasti slovenskih gospodinjstev. Ob koncu leta 2023 je njihova skupna vrednost znašala 1,9 mrd EUR. V letu 2024 so se z neto nakupi povečale za 126 mio EUR, dodatna uskladitev z rastjo cen je vrednost povečala še za 194 mio EUR, skupna vrednost pa je ob koncu leta 2024 znašala 2,2 mrd EUR.

Druge spremembe lastniškega kapitala v letu 2024 so bile razmeroma nizke in so znašale zgolj 28 mio EUR.

V letu 2024 so **neto vplačila lastniškega kapitala** slovenskih vlagateljev v tujino znašala 238 mio EUR, kar predstavlja povečanje za 74 mio EUR oziroma 45,0 % v primerjavi z letom 2023. Največji delež neto vplačil je bil usmerjen na Hrvaško (188 mio EUR), pri čemer so k temu znesku približno dve tretjini prispevali neto nakupi nepremičnin. Sledila so jim neto vplačila kapitala slovenskih vlagateljev v Srbijo, Bosno in Hercegovino ter Severno Makedonijo. Te države so skupaj prejele 71 mio EUR. Neto učinek povečanja so zmanjšale prodaje naložb v skupni vrednosti 152 mio EUR, pri čemer je več kot polovica teh prodaj izvirala iz Luksemburga. Po dejavnostih so prevladovala neto vplačila v predelovalnih dejavnostih (95 mio EUR), medtem ko so bila največja neto izplačila zabeležena v finančnih in zavarovalniških dejavnostih, kjer so znašala 67 mio EUR.

Preglednica 8: **Slovenske NN v tujini, lastniški kapital, stanje konec leta (po organizacijskih oblikah tujih družb)**

	2023		2024	
	v mio EUR	%	v mio EUR	%
SKUPAJ (1.+2.+3.)	8.122	100,0	8.958	100,0
1. Delniške družbe, ki kotirajo - tržne vrednosti	104	1,3	115	1,3
Delniške družbe, ki kotirajo - knjigovodske vrednosti	111		127	
2. Ostale oblike družb - knjigovodske vrednosti	5.556	68,4	5.977	66,7
3. Naložbe v nepremičnine	2.462	30,3	2.866	32,0

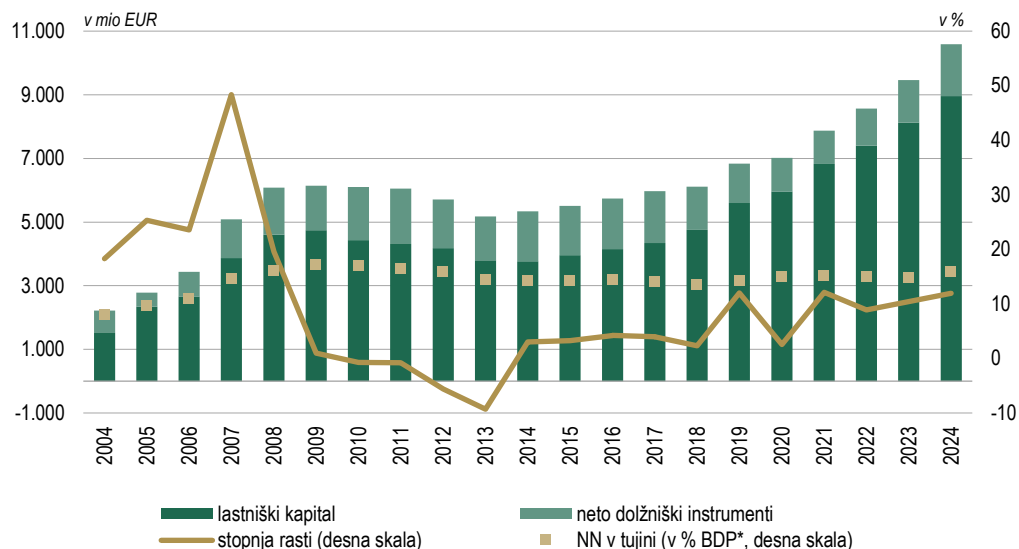
Vir: Banka Slovenije.

Lastniški kapital je ob koncu leta 2024 predstavljal 84,6 % celotnih slovenskih NN v tujini. Tretjina teh naložb (32,0 %) je bila v obliki nepremičnin. Večina lastniškega kapitala (66,7 %) je bila vložena v tuje družbe, ki ne kotirajo na borzah, zgolj 1,3 % pa v borzno kotirajoče družbe.

Povečanje slovenskih NN v tujini je bilo konec leta 2024 pomembno podprto z rastjo **dolžniškega financiranja**. Neto stanje dolžniških instrumentov med povezanimi družbami je doseglo 1,6 mrd EUR, kar predstavlja 22,0-odstotno rast oziroma povečanje za 294 mio EUR v primerjavi s predhodnim letom. Največje povečanje dolžniškega financiranja je bilo razvidno v tujih podjetjih, ki delujejo v dejavnosti trgovine, vzdrževanja in popravil motornih vozil (87 mio EUR). Sledile so jim naložbe v finančnih in zavarovalniških dejavnostih (80 mio EUR), dejavnosti oskrbe z električno energijo, plinom in paro (70 mio EUR) ter predelovalnih dejavnostih (61 mio EUR). Slovenski neposredni investitorji so povezane družbe v tujini neto financirali v celotnem obdobju od leta 2004 do leta 2024. V tem obdobju je povprečni delež dolžniških instrumentov v strukturi neposrednih naložb znašal 22,6 %, medtem ko je konec leta 2024 znašal le 15,4 %.

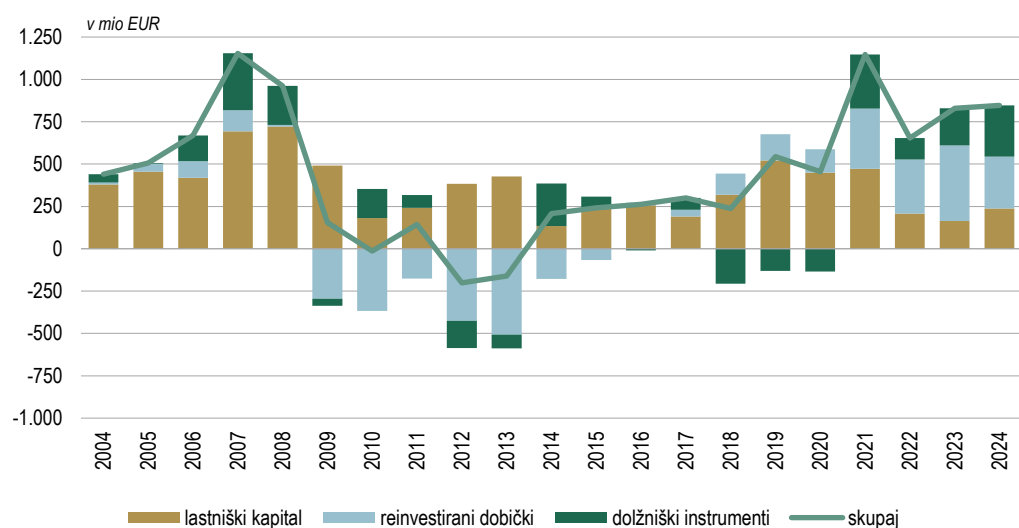
Slovenski neposredni vlagatelji so v letu 2024 z dolžniškim financiranjem ustvarili 41 mio EUR prihodkov iz **obresti**, kar predstavlja 8 mio EUR več kot v letu 2023. Največji delež obrestnih prihodkov (53,2 %) je izviral iz tujih družb, ki delujejo v predelovalnih dejavnostih. Geografsko gledano so vlagatelji največ obresti – skoraj tretjino celotnega zneska – prejeli iz Združenih držav.

Slika 11: Slovenske NN v tujini – stanja

Vir: Banka Slovenije.

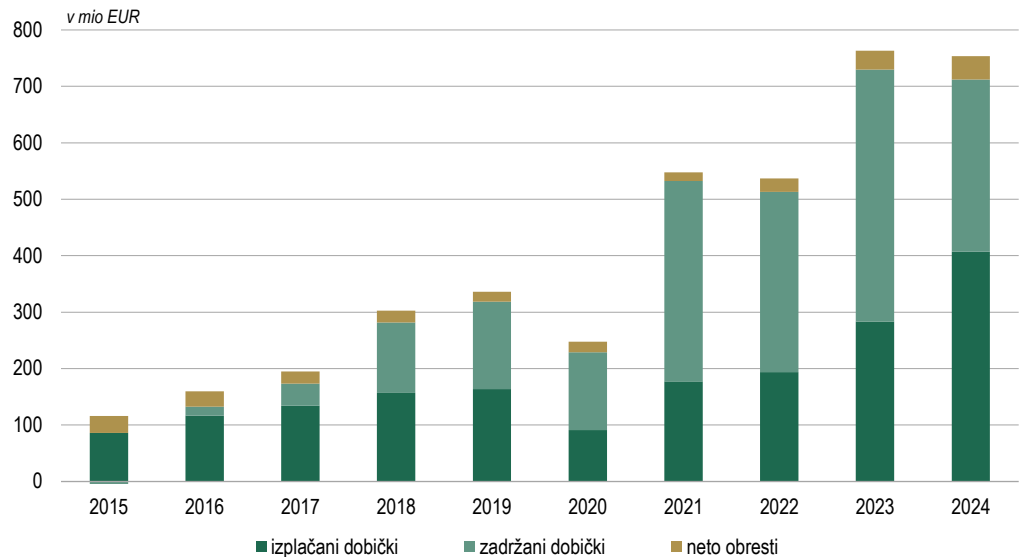
Slika 12: Slovenske NN v tujini – transakcije

Vir: Banka Slovenije.

V letu 2024 so slovenski lastniki podjetij v tujini prejeli najvišje **izplačane dobičke** doslej, in sicer v skupnem znesku 407 mio EUR, kar predstavlja 43,8-odstotno povečanje glede na leto 2023. Največji prispevek k rasti izplačil so imeli dobički iz naložb v tuje družbe v finančnih in zavarovalniških dejavnostih, ki so bili višji za 103 mio EUR oziroma 71,8 %. Naložbe v te dejavnosti so slovenskim investitorjem v letu 2024 prinesle kar 60,4 % vseh izplačanih dobičkov. Druga najpomembnejša dejavnost po višini izplačanih dobičkov je bila trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil, ki je prispevala 18,4 % vseh izplačil. Sledile so jim predelovalne dejavnosti z 11,8-odstotnim deležem. Večino, 80,5 % izplačanih dobičkov, je pripadlo slovenskim vlagateljem v države z ozemlja nekdanje Jugoslavije, pri čemer izstopata Srbija (151 mio EUR) in Hrvaška (81 mio EUR).

Slika 13: Dohodki od slovenskih NN v tujini

Vir: Banka Slovenije.

4.2 Slovenske neposredne naložbe v tujini po dejavnostih in državah gostiteljicah

Domače gospodarske družbe so po stanju konec leta 2024 največ vlagale v tuja podjetja iz predelovalnih dejavnosti (25,0 %), sledile so jim naložbe v družbe iz finančnih in zavarovalniških dejavnosti (19,6 %) ter dejavnosti trgovine, vzdrževanja in popravil motornih vozil (14,6 %). Pomembne so še naložbe v oskrbo z električno energijo, plinom in paro (3,1 %). Dobra četrtina (27,2 %) vrednosti naložb v tujini pa je v obliki nepremičnin, ki niso pripisane nobeni dejavnosti.

Preglednica 9: Slovenske NN v tujini: stanja ob koncu leta ter letne transakcije, cenovne in druge spremembe po dejavnosti tujih družb

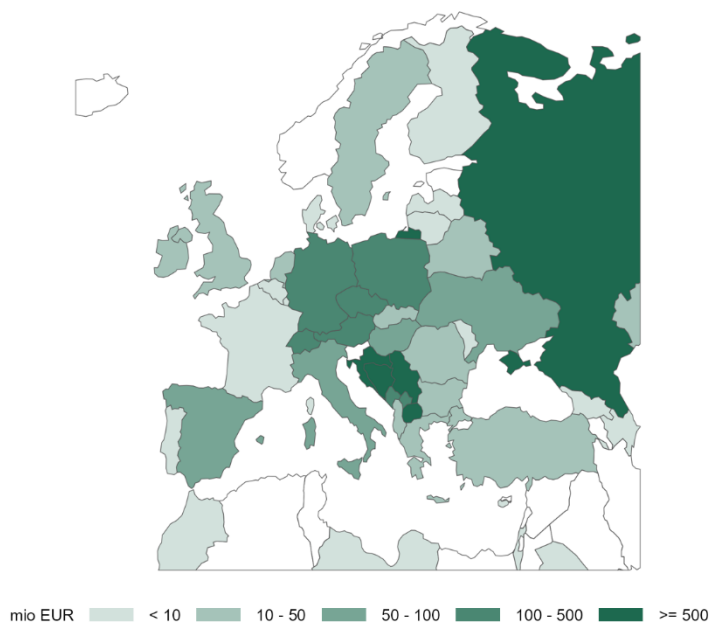
Leto	2022	2023	2024	2024	2024	2024	2024
	Stanje	Stanje	Transakcije	Cenovne spremembe	Druge spremembe	Stanje	Stanje v %
v mio EUR							
Skupaj	8.568	9.458	847	264	19	10.588	100,0
od tega							
C Predelovalne dejavnosti	2.182	2.427	243	16	-36	2.650	25,0
K Finančne in zavarovalniške dejavnosti	1.687	1.923	32	4	121	2.080	19,6
G Trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil	1.380	1.398	188	-5	-40	1.541	14,6
D Oskrba z električno energijo, plinom in paro	220	269	63	-1	-3	327	3,1
M Strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti	53	83	-5	0	125	203	1,9
F Gradbeništvo	98	153	63	-4	-26	187	1,8
J Informacijske in komunikacijske dejavnosti	279	285	14	-1	-120	178	1,7
Nerazporejeno - nepremičnine	2.225	2.478	151	254	-3	2.880	27,2

Vir: Banka Slovenije.

V letu 2024 so se slovenske NN v tujini v večini dejavnosti tujih družb povečale. Najbolj so porasle v tujih družbah iz predelovalnih dejavnosti (223 mio EUR), ki jim sledijo naložbe v finančne in zavarovalniške dejavnosti (157 mio EUR), tretje mesto pa je pripadlo naložbam v družbe iz dejavnosti trgovine, vzdrževanja in popravil motornih vozil (143 mio EUR).

Konec leta 2024 so med petimi največjimi državami gostiteljicami slovenskih NN v tujini prevladovali štiri države z območja nekdanje Jugoslavije, ki so skupaj predstavljale 67,7 % vseh slovenskih NN v tujini. Peti največji prejemnik je bila Ruska federacija. Teh pet držav je imelo skoraj tri četrtine vseh slovenskih NN v tujini.

Slika 14: Slovenske NN v Evropi po državah gostiteljicah konec leta 2024

Vir: Banka Slovenije.

Preglednica 10: **Slovenske NN v tujini: stanja ob koncu leta ter letne transakcije, cenovne in druge spremembe po državah**

Leto	2022	2023	2024	2024	2024	2024	2024
v mio EUR	Stanje	Stanje	Transakcije	Cenovne spremembe	Druge spremembe	Stanje	Stanje v %
EU 27	3.834	4.205	384	209	-54	4.745	44,8
od tega							
Hrvaška	2.939	3.317	258	193	0	3.767	35,6
Nemčija	171	193	15	0	11	219	2,1
Avstrija	92	90	20	11	-1	119	1,1
Poljska	95	99	5	0	0	104	1,0
Italija	109	97	-4	0	-2	91	0,9
Španija	46	50	21	0	0	70	0,7
Madžarska	43	49	4	0	-2	51	0,5
Nizozemska	50	15	148	2	-118	47	0,4
Ostale države	4.734	5.253	463	55	72	5.843	55,2
od tega							
Srbija	1.699	1.922	91	8	21	2.043	19,3
Bosna in Hercegovina	583	631	121	-1	-1	751	7,1
Severna Makedonija	491	554	49	-5	4	602	5,7
Ruska federacija	521	524	100	0	-77	547	5,2
Kosovo	198	233	42	-3	1	273	2,6
Združene države	235	233	-7	0	13	240	2,3
Črna gora	208	226	1	1	1	229	2,2
Švica	13	19	24	0	118	161	1,5
Kitajska	109	109	0	0	-2	107	1,0
Skupaj	8.568	9.458	847	264	19	10.588	100,0

Vir: Banka Slovenije.

Slovenski vlagatelji so imeli konec leta 2024 največ tujih naložb na **Hrvaškem**, in sicer 3,8 mrd EUR oziroma dobro tretjino vseh NN v tujini. Slovenske naložbe na Hrvaškem so se glede na leto prej povečale za 13,6 % oziroma za 450 mio EUR, največ z nakupi in vrednotenjem nepremičnin. Tako so slovenska gospodinjstva v obliki nepremičnin imela dobro polovico vseh NN na Hrvaškem (2,2 mrd EUR – ocenjen podatek). Sicer pa so pravne osebe največ vlagale v hrvaška podjetja iz:

- dejavnosti trgovine, vzdrževanja in popravil motornih vozil (14,8 %),
- predelovalnih dejavnosti (11,6 %) ter
- finančnih in zavarovalniških dejavnosti (3 %).

Srbija je bila konec leta 2024 druga največja gostiteljica slovenskih NN s skupno vrednostjo 2 mrd EUR oziroma 19,3 % vseh slovenskih NN v tujini. V letu 2024 so se slovenske naložbe v Srbijo povečale za 6,3 % oziroma 121 mio EUR. Tri četrtine tega povečanja je bilo posledica transakcij, med katerimi so izstopali zadržani dobički v višini 36 milijonov EUR. Največ zadržanih dobičkov je bilo ustvarjenih v finančni in zavarovalniški dejavnosti. Med srbske družbe z največjim obsegom slovenskih naložb konec leta 2024 so sodile predvsem tiste iz:

- finančnih in zavarovalniških dejavnosti (46,1 %),
- predelovalnih dejavnosti (22,3 %),
- dejavnosti trgovine, vzdrževanja in popravil motornih vozil (16,6 %).

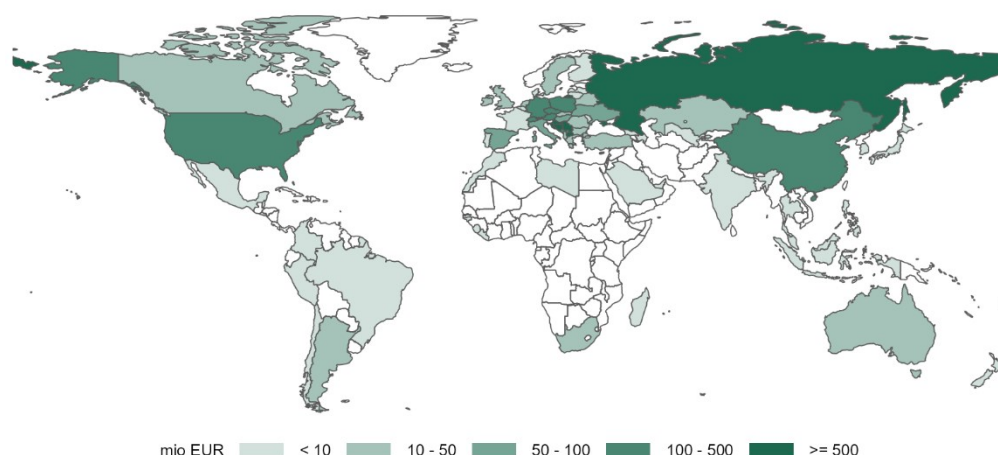
Naslednja država po velikosti prejetih slovenskih NN je bila **Bosna in Hercegovina** s 750,8 mio EUR oziroma 7,1 % vseh slovenskih NN v tujini. Slovenske naložbe v Bosno in Hercegovino so se v letu 2024 povečale za 18,9 % oziroma 120 mio EUR, pri čemer je slabo polovico tega povečanja predstavljalo povečanje naložb v družbe iz predelovalnih dejavnosti. Po zadnjih podatkih za leto 2024 so domače družbe največ vlagale v bosanska podjetja iz:

- finančnih in zavarovalniških dejavnosti (36,3 %),
- predelovalnih dejavnosti (30 %) ter
- gradbenih dejavnosti (10,7 %).

Četrta največja prejemnica slovenskih NN je bila **Severna Makedonija**, ki je imela leta 2024 5,7 % vseh slovenskih NN v vrednosti 602 mio EUR, kar je 8,7 % več od predhodnega leta. Konec leta 2024 so največ naložb dosegle severnomakedonske družbe iz finančnih in zavarovalniških dejavnosti (53,9 %) ter predelovalnih dejavnosti (25,6 %).

Ruska federacija je konec leta 2024 gostila 547 mio EUR oziroma 5,2 % vseh slovenskih NN v tujini, kar je na podobni ravni kot v predhodnem letu. Večina prejemnic slovenskih NN so bile ruske družbe iz predelovalnih dejavnosti (87,6 %), nadaljnjih 10,4 % naložb so gostile ruske družbe iz dejavnosti trgovine, vzdrževanja in popravil motornih vozil.

Slika 15: Slovenske NN v tujini po državah gostiteljicah konec leta 2024

Vir: Banka Slovenije.

5.1 Metodologija

Publikacijo **Neposredne naložbe – Direct Investment** izdaja Banka Slovenije. V njej so predstavljeni podatki o tujih neposrednih naložbah v Sloveniji ter o slovenskih neposrednih naložbah v tujini. Publikacija je pripravljena na podlagi metodologije šeste izdaje **Priročnika za plačilno bilanco in stanje mednarodnih naložb (BPM6)**, ki ga je izdal Mednarodni denarni sklad, ter na podlagi četrte izdaje **Referenčne opredelitve neposrednih tujih naložb (BD4)**, ki jo je oblikovala Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj.

Neposredne naložbe so oblika čezmejnega investiranja rezidenta določenega gospodarstva v drugo gospodarstvo z namenom vzpostavitve dolgoročne povezave in vpliva na upravljanje povezane družbe.

Kriterij za neposredno naložbo, ki zagotavlja mednarodno primerljivost podatkov, je vsaj 10 % udeležbe v kapitalu oziroma v glasovalnih pravicah; pri sestavljanju podatkov za Slovenijo je upoštevan kriterij 10-odstotnega deleža v lastniškem kapitalu.

Neposredni investitorji so lahko posamezniki, gospodarske družbe, skupine posameznikov ali gospodarskih družb, pa tudi vlade oziroma vladne agencije, ki imajo neposredne naložbe v družbah v tujini.

Neposredne naložbe obsegajo lastniški kapital, reinvestirane dobičke ter dolžniške instrumente med neposredno in posredno povezanimi subjekti ter med sestrskimi družbami. V okviru neposrednih naložb se prikazujejo tudi pripadajoči dohodki, in sicer tisti, ki izhajajo iz lastniškega kapitala (izplačani in reinvestirani dobički), ter tisti, ki izhajajo iz dolžniških instrumentov (obresti).

Vložki v **lastniški kapital** so lahko v obliki denarnih sredstev, stvarnih vložkov ali reinvestiranih dobičkov. Med podatke o lastniškem kapitalu se vključujejo tudi naložbe v nepremičnine. Lastniški kapital je lahko izražen v obliki delnic (bodisi uvrščenih na borzo ali ne) ali v obliki drugega lastniškega kapitala.

Izplačila nesorazmerno visokih dividend oziroma dobičkov (t. i. superdividend) se od leta 2008 obravnavajo kot zmanjšanje lastniškega kapitala in ne kot izplačane dividende.

Podatki o transakcijah lastniškega kapitala v okviru neposrednih naložb so prikazani po tržnih vrednostih, medtem ko so podatki o stanjih naložb vrednoteni po knjigovodski vrednosti, skladno s kapitalsko metodo. Izjema so naložbe v delniške družbe, ki kotirajo na borzi – za te se od leta 2007 tudi stanja prikazujejo po tržnih vrednostih. Podatki o dolžniških instrumentih so vrednoteni po njihovi nominalni vrednosti.

Dolžniški instrumenti obsegajo imetja in obveznosti med povezanimi ter sestrskimi družbami. Mednje spadajo podatki o finančnih posojilih, komercialnih kreditih, depozitih ter drugih oblikah imetij in obveznosti. Podatki o dolžniških vrednostnih papirjih niso vključeni.

V skladu z metodologijo dolžniški instrumenti med povezanimi **finančnimi posredniki** – torej med domačimi in tujimi sektorji S.122, S.123, S.124 in S.125 – niso vključeni v statistiko neposrednih naložb.

Preglednica 11: **Pregled vključenosti dolžniških instrumentov med finančnimi sektorji po BD4**

Sektorji rezidentov	Sektorji nerezidentov	
	S.122, S.123, S.124, S.125	S.126, S.127, S.128, S.129
S.122, S.123, S.124, S.125	izključeno	vključeno
S.126, S.127, S.128, S.129	vključeno	vključeno

Preglednica 12: **Pregled sektorjev glede na SNA 2008**

Nefinančne družbe	S.11
Centralna banka	S.121
Institucije, ki sprejemajo vloge, razen centralne banke	S.122
Skladi denarnega trga	S.123
Investicijski skladi, razen skladov denarnega trga	S.124
Drugi finančni posredniki, razen zavarovalnih družb in pokojninskih skladov	S.125
Izvajalci pomožnih finančnih dejavnosti	S.126
Lastne finančne institucije in posojilodajalci	S.127
Zavarovalne družbe	S.128
Pokojninski skladi	S.129
Država	S.13
Gospodinjstva	S.14
Nepridobitne institucije, ki opravljajo storitve za gospodinjstva	S.15

Zaradi omejenega vira podatkov dolžniški instrumenti **bančnega sektorja** niso vključeni v statistiko neposrednih naložb, temveč so zajeti v postavkah ostalih naložb v okviru statistike plačilne bilance in stanja mednarodnih naložb.

Prelom v vrsti podatkov o dolžniških instrumentih do povezanih družb se je zgodil leta 2007, ko je bil uveden nov sistem poročanja za posojila in depozite **nebančnih sektorjev**. Sprememba je pomenila predvsem prerazporeditev posojil med kapitalsko nepovezanimi družbami v posojila med kapitalsko povezanimi družbami, ki se evidentirajo kot del postavke neposrednih naložb. Hkrati je bilo uvedeno mesečno poročanje o stanjih in transakcijah depozitov ter posojil, kar je nadomestilo dotedanji sistem, ki je med letoma 2001 in 2006 temeljil na seštevanju stanj na podlagi transakcij plačilnega prometa. Pred tem obdobjem so bila stanja dolžniških instrumentov zajeta v okviru letnih poročil o kapitalskih naložbah.

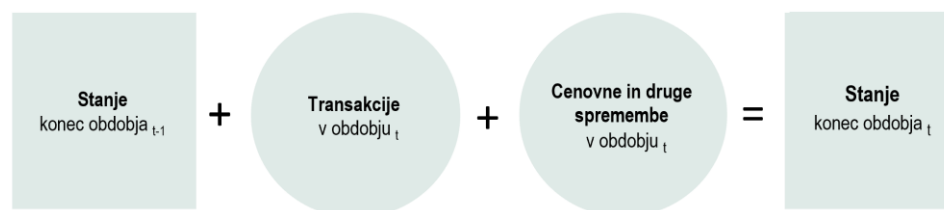
Reinvestirani dobički predstavljajo razliko med čistim dobičkom v tekočem letu (brez upoštevanja izrednih dobičkov in izgub od leta 2004 dalje) ter izplačanimi dobički v istem letu, sorazmerno z neposredno kapitalsko udeležbo. Reinvestirani dobički so lahko tudi negativni – kadar izplačani dobički presegajo čisti dobiček ali kadar družba izkazuje izgubo.

Izplačani dobički predstavljajo zaslužek lastnikov, ki izhaja iz lastniškega kapitala in je sorazmeren z njihovo neposredno kapitalsko udeležbo. V primeru delniških družb so izplačani v obliki dividend.

Dohodki iz dolžniških instrumentov med povezanimi družbami se evidentirajo kot **obresti**.

V statistiki neposrednih naložb so prikazani podatki o stanjih, transakcijah, cenovnih in drugih spremembah. Podatki o stanjih se nanašajo na določen dan, podatki o spremembah stanja (transakcijah, cenovnih in drugih spremembah) pa na določeno obdobje.

Slika 16: Stanja in tokovi neposrednih naložb

Podatki o **stanjih** predstavljajo skupno vrednost neposredne naložbe posameznega vlagatelja na določen dan, najpogosteje na zadnji dan leta. Podatki o **transakcijah** pojasnjujejo spremembe stanj, ki izhajajo iz medsebojno dogovorjene izmenjave ekonomske vrednosti med dvema subjektoma v določenem časovnem obdobju, običajno v enem letu.

Spremembe v stanjih niso le posledica transakcij, ampak tudi **cenovnih in drugih sprememb**. Cenovne spremembe odražajo vpliv prevrednotenja lastniškega kapitala. Pri družbah, ki kotirajo, predstavljajo spremembo tržne vrednosti lastniškega kapitala in nastanejo zaradi spremembe tržnih cen lastniških vrednostnih papirjev. Za družbe, ki ne kotirajo, pa predstavljajo razliko med knjigovodsko vrednostjo deleža kapitala in doseženo prodajno oziroma nakupno tržno vrednostjo tega deleža v letu prodaje oziroma nakupa. **Druge spremembe** vključujejo tečajne spremembe, odpise, prenose, spremembe statusov rezident-nerezident, razlik v populaciji poročevalcev, sprememb kapitalskih povezav v lastniških verigah povezanih podjetij ipd.

Zneski neposrednih naložb ne vključujejo:

- vrednosti imetij do drugih naslednic na ozemlju nekdanje SFRJ, ki so še predmet pogajanj o sukcesiji, odvzetem premoženju na teh ozemljih ter delu premoženja, ki je bilo v procesu lastninskega preoblikovanja preneseno iz pravnih oseb na državo,
- vrednosti nepremičnin v tujini v lasti gospodinjstev (predvsem se to nanaša na naložbe na Hrvaškem) pred letom 2007,
- vrednosti nepremičnin v Sloveniji v lasti tujih rezidentov (pred letom 2008).

Neposredne naložbe so **po državah** razvrščene v skladu s šifrantom ISO 3166, po dejavnostih pa v skladu s Standardno klasifikacijo dejavnosti – SKD 2008 (NACE Rev. 2).

Dva različna prikaza neposrednih naložb

S priročnikom za plačilno bilanco in stanje mednarodnih naložb (BPM6) se je poleg načela prikazovanja **po smeri naložbe**, ki se uporablja v publikaciji *Neposredne naložbe*, uveljavilo tudi **načelo imetij in obveznosti**.

I. Neposredne naložbe po načelu smeri naložbe

Podatki o neposrednih naložbah se prikazujejo posebej glede na to, ali gre za tuje naložbe v Sloveniji ali slovenske naložbe v tujini. Podatki za vsako smer vsebujejo lastniški kapital in dolžniške instrumente, ki se delijo na imetja in obveznosti. Imetja do tujih povezanih družb povečujejo neposredne naložbe v tujini oziroma zmanjšujejo neposredne naložbe v Sloveniji; obveznosti do tujih povezanih družb neposredne naložbe v tujini zmanjšujejo, naložbe v Sloveniji pa povečujejo.

Preglednica 13: **Prikaz izračuna NN po smeri naložbe**

Tuje NN v Sloveniji	Lastniški kapital	Dolžniški instrumenti	
		Imetja	Obveznosti
1=2-3+4	2	3	4

Slovenske NN v tujini	Lastniški kapital	Dolžniški instrumenti	
		Imetja	Obveznosti
1=2+3-4	2	3	4

II. Neposredne naložbe po načelu imetij/obveznosti

Prikaz neposrednih naložb po načelu imetij in obveznosti se uporablja v statistikah plačilne bilance in stanja mednarodnih naložb. V tem okviru se vsa imetja med povezanimi subjekti vključujejo v postavko **neposredne naložbe – imetja**, vse obveznosti med povezanimi subjekti pa v postavko **neposredne naložbe – obveznosti**, ne glede na to, ali je vlagatelj rezident ali nerezident.

Preglednica 14: **Primerjava podatkov po načelu smeri naložb in po načelu imetja/obveznosti**

I. SMER NALOŽBE		II. IMETJA/OBVEZNOSTI	
1	Neto neposredne naložbe (2-11)	Neto neposredne naložbe (B-J)	A
2	Slovenske NN v tujini (3+4)	Neposredne naložbe/imetja (C+D)	B
3	Lastniški kapital	Lastniški kapital	C
4	Dolžniški instrumenti/neto (5-8)	Dolžniški instrumenti/imetja (E+F+G)	D
5	Imetja (6+7)	Direktni vlagatelji	E
6	Med direktno povezanimi družbami	Prejemniki naložb	F
7	Med sestrskimi družbami (nadzor rezidenta)	Sestrške družbe (H+I)	G
8	Obveznosti (9+10)	Končna družba nadzora je rezident	H
9	Med direktno povezanimi družbami	Končna družba nadzora je nerezident	I
10	Med sestrskimi družbami (nadzor rezidenta)		
11	Tuje NN v Sloveniji (12+13)	Neposredne naložbe/obveznosti (K+L)	J
12	Lastniški kapital	Lastniški kapital	K
13	Dolžniški instrumenti/neto (17-14)	Dolžniški instrumenti/obveznosti (M+N+O)	L
14	Imetja (15+16)	Direktni vlagatelji	M
15	Med direktno povezanimi družbami	Prejemniki naložb	N
16	Med sestrskimi družbami (nadzor nerezidenta)	Sestrške družbe (P+R)	O
17	Obveznosti (18+19)	Končna družba nadzora je rezident	P
18	Med direktno povezanimi družbami	Končna družba nadzora je nerezident	R
19	Med sestrskimi družbami (nadzor nerezidenta)		

5.2 Viri podatkov

Najpomembnejši vir podatkov so **poročila o kapitalskih naložbah med rezidenti in nerezidenti (SN)**, ki so jih Banki Slovenije zavezani pošiljati rezidenti Republike Slovenije (RS) za naložbe v tujini in naložbe tujcev v Sloveniji. Obvezno neposredno poročanje vseh podjetij s sedežem v Sloveniji, v katerih imajo nerezidenti solastniški delež oziroma ki imajo solastniški delež v podjetjih v tujini, je Banka Slovenije uvedla v letu 1993. Tako so na voljo podatki od leta 1993, podrobnejši podatki pa so objavljeni od leta 1994.

Poročilo o kapitalskih naložbah med rezidenti in nerezidenti (SN) je letno in vključuje podatke o začetnem in končnem stanju, letnih transakcijah, dohodkih ter cenovnih in drugih spremembah. Mesečno poročilo o transakcijah kapitalskih naložb med rezidenti in nerezidenti (SN-T) zajema transakcije lastniškega kapitala ter izplačila dobičkov oziroma dividend.

Do leta 2000 so poročila SN vsebovala tudi podatke o dolžniških terjativah in obveznostih do povezanih podjetij. V letu 2017 je Banka Slovenije uvedla **prag poročanja za poročilo SN**, ki velja za subjekte z bilančno vsoto nad 2 milijona EUR. Zaradi uvedbe praga so se od tega leta dalje vključevale tudi ocene neposrednih naložb za poslovne subjekte z bilančno vsoto pod pragom poročanja. Od leta 2023 je bil prag poročanja zvišan na bilančno vsoto, večjo od 5 milijonov EUR.

Poročila o prejetih in danih kreditih ter depozitih z nerezidenti (KRD) so mesečna poročila, ki so bila uvedena leta 2007. Med drugim vsebujejo podatke o dolgoročnih komercialnih kreditih, posojilih, depozitih ter ostalih terjativah in obveznostih med povezanimi podjetji, ki so del postavke neposredne naložbe/dolžniški instrumenti. Obvezniki za poročanje so izbrani v vzorec, ki ga določi Banka Slovenije.

Poročila o kratkoročnih terjativah in obveznostih iz poslovanja z nerezidenti (SKV) na mesečni osnovi so bila vir za podatke o kratkoročnih komercialnih kreditih med povezanimi družbami od leta 2001 do julija 2017. Obvezniki za poročanje SKV so bili izbrani v vzorec, ki ga je določila Banka Slovenije. Od avgusta 2017 se o kratkoročnih komercialnih kreditih in avansih poroča v okviru poročila KRD in so prav tako sestavni del postavke neposredne naložbe/dolžniški instrumenti.

V obdobju od 2001 do 2006 so bila vir za dolgoročne komercialne kredite in posojila poročila o kreditnih poslih s tujino (KR), ki so vsebovala samo začetna stanja in transakcije, končna stanja pa so bila pripravljena na podlagi seštevanja transakcij.

Geodetska uprava RS je vir za zbirne podatke o nepremičninah v Sloveniji, ki so v lasti nerezidentov (četrletno poročanje o mesečnih transakcijah od leta 2008).

Ocena podatkov o vrednosti (stanjih) nepremičnin v tujini, ki so v lasti slovenskih fizičnih oseb, temelji na **Anketi o porabi gospodinjestev (število slovenskih nepremičnin v tujini), ki jo izvaja Statistični urad RS**. Od leta 2007 se ocena stanj prilagodi še s podatki transakcij in uskladi z rastjo cen.

Podatke o transakcijah slovenskih fizičnih oseb z nepremičninami na Hrvaškem – torej o nakupih in prodajah – zagotavlja **Hrvaška narodna banka**, pri čemer so ti podatki na voljo od leta 2007.

Podatki gospodarskih družb iz bilanc stanja in izkazov poslovnega izida Agencije za javnopravne evidence in storitve (AJ PES) so pomožni vir za določene podatke v publikaciji Neposredne naložbe, uporabljajo se tudi za kontrolo podatkov.

5.3 Seznam bilateralnih investicijskih sporazumov Slovenije

(stanje na dan 30. 6. 2024, vir: Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo)

1. Sporazum med Republiko Slovenijo in Republiko Albanijo o vzajemnem spodbujanju in zaščiti vlaganj – podpisan 23. 10. 1997; ratificiran 15. 2. 2000 (UL RS 19/00 – MP 4/00); velja od 22. 3. 2000
2. Sporazum med Republiko Slovenijo in Bosno in Hercegovino o vzajemnem spodbujanju in zaščiti naložb – podpisan 30. 5. 2001; ratificiran 25. 10. 2001 (UL RS 90/01 – MP 26/01); velja od 1. 7. 2002
3. Sporazum med Vlado Republike Slovenije in Vlado Arabske republike Egipt o medsebojnem pospeševanju in zaščiti naložb – podpisan 28. 10. 1998; ratificiran 23. 3. 1999 (UL RS 27/99 – MP 9/99); velja od 15. 11. 2000
4. Sporazum med Vlado Republike Slovenije in Vlado države Izrael o vzajemnem spodbujanju in zaščiti naložb – podpisan 13. 5. 1998; ratificiran 23. 3. 1999 (UL RS 27/99 – MP 9/99); velja od 2. 10. 1999
5. Sporazum med Vlado Republike Slovenije in Vlado Ljudske republike Kitajske o spodbujanju in vzajemni zaščiti investicij – podpisan 13. 9. 1993; ratificiran 25. 1. 1994 (UL RS 11/94 – MP 3/94); velja od 1. 1. 1995
6. Sporazum med Vlado Republike Slovenije in Vlado države Kuvajt o spodbujanju in vzajemni zaščiti naložb – podpisan 26. 4. 2002 (UL RS 89/2002 – MP 23/2002); velja od 28. 7. 2004
7. Sporazum med Republiko Slovenijo in Republiko Makedonijo o vzajemni zaščiti in spodbujanju investicij – podpisan 5. 6. 1996; ratificiran 23. 3. 1999 (UL RS 27/99 – MP 9/99); velja od 21. 9. 1999
8. Sporazum med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Moldove o vzajemnem spodbujanju in zaščiti naložb – podpisan 10. 4. 2003; ratificiran 5. 4. 2004 (UL RS 40/04 – MP 13/04); velja od 1. 6. 2004
9. Sporazum med Republiko Slovenijo in švicarsko Konfederacijo o vzpodbujanju in vzajemni zaščiti investicij – podpisan 9. 11. 1995; ratificiran 19. 2. 1997 (UL RS 16/97 – MP 3/97); velja od 20. 3. 1997
10. Sporazum med Vlado Republike Slovenije in Vlado Kraljevine Tajske o spodbujanju in zaščiti naložb, s Protokolom – podpisan 18. 2. 2000; ratificiran 19. 7. 2000 (UL RS 69/00 – MP 17/00); velja od 20. 10. 2000
11. Sporazum med Republiko Slovenijo in Republiko Turčijo o spodbujanju in zaščiti investicij – podpisan 23. 3. 2004; ratificiran 28. 4. 2006 (UL RS št. 45/06 – MP 10/06); velja od 18. 6. 2006
12. Sporazum med Republiko Slovenijo in Ukrajino o medsebojnem pospeševanju in zaščiti naložb – podpisan 30. 3. 1999; ratificiran 29. 2. 2000 (UL RS 24/00 – MP 6/00); velja od 1. 6. 2000
13. Sporazum med Vlado Republike Slovenije in Vlado Združenega kraljestva Velike Britanije in Severne Irske o zaščiti in spodbujanju vlaganj – podpisan 3. 7. 1996; ratificiran 10. 3. 1999 (UL RS 20/99 – MP 5/99); velja od 12. 5. 1999*
14. Sporazum med Republiko Slovenijo in Republiko Uzbekistan o vzajemnem spodbujanju in zaščiti naložb – podpisan 7. 10. 2003, ratificiran 5. 4. 2004 (UL RS 40/04 – MP 13/04); velja od 18. 5. 2004

15. Sporazum med Vlado Republike Slovenije in Zvezno vlado Zvezne republike Jugoslavije o medsebojnem spodbujanju in zaščiti naložb – podpisan 18. 6. 2002; ratificiran 29. 11. 2002 (UL RS 112/02 – MP 27/02); velja od 1. 5. 2004
16. Sporazum med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Singapur o medsebojnem spodbujanju in zaščiti naložb – podpisan 25. 1. 1999; ratificiran 19. 7. 2000 (UL RS 17/00 – MP 03/13); velja od 8. 9. 2000.

* Sporazum z Vlado Združenega kraljestva Velike Britanije in Severne Irske bo prenehal veljati z odpovedjo. Postopek odpovedi je v zaključni fazi.